

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft. félévre 6 ft. évenegyre 3 ft. o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 50 hátsós garmond sorért 10 kr. s egyszeri beiktatás után 30 hátsós beiktatás.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és kereskedésében, Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein & Vogler (Nemzet-Markt 11. sz.) Oppelk Alajos (Wohlfahrts-Str. 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttg. Nyitvatartási órák: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetéseket és hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Az országházról.

Pest, febr. 25.

r. A képviselőház tegnapi ülésén Mocsáry L. szótört legelőbb a választási törvény reformját illető törvényjavaslatról.

Azt az igaz fölfedezést tette, hogy a javaslat nem alapul a suffrage universelle-n (általános választási szabadság); ismételte Tisza K. alaptalan ellenvetéseit, s végül azon különös állítással lépett fel, hogy az erdélyi részeken „a román nemzetiség kizsároltatik jogaitól”. A balközép gyakran tagadta a nemzetiségekkel való kacérkodást; ime egyik előkelő tagja világos példát adott rá, még pedig az igazság rovására, mert báró Kemény Gábor már tegnapelőtt bebizonyította azt, hogy a románok passivitása és téves felfogása okozza azt, hogy nem jelennek meg parlamentünkben, mint jelentékeny tényezők.

Bujánovics S. pártolta a javaslatot, de hangsúlyozta az egységes censust, a választási képesség teljes igazságos meghatározását, az értelmiségi qualificationak minél tágasb kiterjesztését; ez utóbbira nézve is helyesen fogta fel a kérdés megoldását, csak hogy azt nem találjuk beszédében, hogyan lehetne pontos statisztikai adatok nélkül a „teljes, igazságos, egységes censust” megállapítani.

Szónok megrója az ellenzék azon eljárását, hogy a választási törvény reformjából is „nemzetiségi kérdést” csinál.

Vukovics Sebő beszédének kezdetén azt bizonyította, hogy a „népsouverainitás” elve nem új alkotmányokban, nem 1848-ban illesztett az új magyar államjog keretébe, hanem régen is alapjául szolgált constitúciónak, ezért mondatot a kiváltságot osztályról, hogy „a korona tagja”. Hivatkozik a Tisza K. és Mocsáry L. által elmondottakra, de újat semmit sem hozott fel. Legfőleg az elnevezései elmékedésében ujnak, hogy a választási törvényt a parlamenti ülésszak elején kell vala beértesíteni; mit hogy miért nem tett, nem lehetett, a mulkor részletesen indokolta a miniszter. Ép azt is kimutatta a belügyér, hogy ő az 1848-ki törvények szellemében készíté javaslatát, előadván annak is az okát, miért nem lehet még ma a gyökeres javításokat kezdeményezni, még kevésbé végrehajtani.

Beszélt még Vukovics a szónyegen levő javaslat homályos voltáról, de ez állítását nem bizonyította; szótört a teoriáról, s e közben annyira belebonyolodott saját ötletének értelmezésébe, hogy balközépi létére a szélbalok határozati javaslatához csatlakozott. Különböztet nem csúhá, ha az általános adózási alap és a census nélküli általános szavazati jog teoriáinak tömkelegében elévedt; ezek fejtegetéséből ugy sem sok hasznot láthatna Magyarország, midőn ezek egyike sem alkalmazható minálunk, meg az állandó catastro, s egy igazságos, gyökeres adóreform létrejötte után sem. Az ilyen theoretizálás igazán mérő és meddő teoria; ha mindjárt hozzá is adott egy jó adagot a szélbalok szabadelvűségének feldicséretéből.

TÁRGYA.

PÁRTKÜZDELMEK.

(Korraj.)

Komáromy Ferencz.

II.

Lázár István Gyergyó-Szárhegyről indulván, hogy az országgyűlést megelőző napon Maros-Vásárhelyt lehessen, Topliczán, Mesterháza és Régenen keresztül a legrövidebb utat választotta, s ugyanazért egy éji szállást saját birtokában, a havasban, a zugó folyam partján, Isten szabad ege alatt rendelt meg előre.

Az idő már jóformán alkonyodott, midőn az ut mellett egy magyarófa bokor megzördül s csaknem ölös magasságú tetőtől talpig juhbőrbe öltözött bozontos oláh ugrik ki belőle.

A hosszú oláh Lázár jobb gya volt s azon havasi pász orok egyike, kik egész életükben keresztül földesuri nyáját őrznek, kik a nyarat a csiki és gyergyói havasok hús árnyu és patakoktól öntözött gazdag legelőin töltvén, az őszi zord idők s korai havazások előtt mint a fecskék összesereglegnek, összeterelek több földesurak nyáját s megindulnak melegebb hazát keresni. Az első állomást a havasalföldi tartón és ugarokon tartják s onnan csakhamar letérnek a nyájukat az Al-Dunához, hol a berkes partok hosszán télen is elég nyers füvet és friss lombot találnak.

Tavas kezdetével törökországi kereskedők jó áron megveszik a hizott berbécseket. A pásztörök ekkor lefektetik a téli lelési díjt a moldvai földes uraknak, s visszatérnek hazájukba erdélyi földesuraikhoz beszámolandók a megmaradt haszonról.

A szónokok sorát ma Mocsányi S. zárta be. Mivel is tehetne volna egyébbel, mint recriminációkkal. Ő a választási törvényt is nemzetiségi szempontból tekinti, ezért reá mondja, hogy „igazságtalan”, s a mi még több, hogy „még inkább fogja szítani azon ellenszenvet, mely különben is oly nagy mértékben uralkodik a nemzetiségeknél”, szerinte ezért „a felelősség a kormányt fogja érni.”

Nézetünk szerint az ellenszenv szítását nem a törvényt végrehajtó és alkalmazó kormánytól kell keresni, hanem azoknál, kik a tisztán alkotmányos kérdésből is nemzetiségi faragnak, s talán nem is akarnának igazságos censust és lehető arányos választó-kerületeket, hanem főszám szerint öhajtanák a magyar parlamentben a nemzetiségeket képviseltetni. Különböztet Mocsányi a balközép iránt is háládatlan, mert eltekintve Mocsáry hivatkozó szép szavaitól — a szélbalok határozati javaslatra szavazott.

Helyszínelés Erdélyben.

II.

A sötét jellemű közép korban, sőt az új kor kezdetén is — és folyama alatt — a ma már oly hatalmas volt Amerika felfedezése alkalmával, szenvedés és nyomor, számtalan és számtalan nélkülözések között, életüket is kockáztató téve léptek fel a buzgó szent atyák az emberi lelket világossággal eltöltő hit terén, elhíntendők a vad népek között az igaz hit magvait; mint ezek daczolja az elemekkel, daczolja a vad, nyers és egészen állati lélekkel bíró népek támadásaival, buzgolkodva felélenek meg hivatásuknak: ép úgy a telekönvi helyszínelők Erdélyben. Habár az eszme nem is olyan szent, mint azoké, de az emberi társadalom rendszerezetere kétségkívül befolyásos.

Az évek négy száka valódi négy csapás a testvér hazában működő telekönvi helyszínelőkre nézve. A tavasz csalfa mosolyával kicsalja őket a hegyeket megmászni, minden darab földet egyenként meglépni és körüljárni. Azonban alig hogy megkezdik a munkát, hirtelen zimankos idő kerekedik s félbeszakítja a munkát: kénytelenek nyomorult, „viskó”, „ól” vagy diszsebben „kalyiba” névvel illetett szállásukba térni, mely inkább hasonlít az ürge lyukhoz, vagy egy erjedésbe jött anyagokkal megtölt veremhez.

Nyáron át kíméleti látszik őket a vihar, de az égező nap tüzes nyilait annál nagyobb mértékben veszi igénybe. Vannak helyek, hol daczára a számos bércznek, daczára a hegylánczolat egész sorozatának nyáron át égező hő-ség uralkodik. — S nincs egy bokor, vagy fa, mely enyhülete nyújtana legalább étkezés alatt, mint például a Mezőségben.

Mit szólnak az ősről? mely egész Erdély munkásabb népét függőben szokta tartani folytonos esőzésekkel. Számtalant gerjesztő körülmények között csak lassan haladhat ez évszázakban a helyszínelési munkálat. Napjában háromszor, négyszer félbeszakítja a működőket a megeredt eső s kénytelenek vagy fa alatt keresni men-

Ezen pásztörök egyike volt a bozontos oláh, ki értesítvén a földesuri dandár érkezése felől, a fenn leirt bokor mögött várta azt, s megpillantván Lázárt előresietett, sapkáját gyorsan lerántotta, megcsókolta a nagyurnak mentéje szegélyét s kettelteljes hangon szólt:

— Isten hozott uram! s legyen áldott talpad alatt a föld!

Jó napot Sofron! válaszolt Lázár, s kis szünet után dorzálólág folytatta — a szombatosok a havasban gyülekezni kezdtek, s hű szolgám még mit sem jelentett felőlük!

A becsületes Sofron megindult a ló mellett poroszká lépésben s elbeszélte a néhány nap óta tapasztalt sok jövést-menést és fitkos gyülekezéseket, s hogy éppen készülöben volt Szárhegyre jelentést tenné.

— Pártosság!... örökös pártosság! mi lesz a szegény hazából?... sohajtott Lázár homfi fájdalommal.

Erősen fájt neki, hogy Cserei Mihály uraimék gonost praktikával, fitkos gyülekezésekkel a népet félrevezetni, bolondítani akarják, hogy ismét behozhassák a pogány uralmat ezen idegen és dolyfős zsarnokságot a szegény hazára.

Igy érkeztek meg a tanyának kijelölt helyhez. Gyönyörű kis gyepek és térs hely volt a Maros balpartján. A széleken körben friss szénarakások voltak a özvekek felferve a paripáknak kötőfekre eresztésük végett.

Közepen roppant tűz, krateri szikraszallongás és óriási füstoszlop emelkedett magasra. Tűz közeleében a pásztörök fanyársokra húzott kővér ürüczombokat sültöttek, s ott hevert két malomkő nagyságu sajt.

A huszárok azonnal hozzáláttak a loszálláshoz, elhelyezték paripáikat s a tűz köré sereglettek. A sült ürü czombok és pirított sajt szeletek mellé elővették a hazulról hozott mézes pálinkát, kenyeres tarisnyákat s csakhamar a legkedélyesebb

déket — ha ugyan található ez a működés színelőjén — vagy a huzamosb esőzést ki nem állhatván, ázva, fázva szállásukra térni; oly szállásra, hova egy széklet gyakran az egész faluból alig lehet beteremteni, hol borús időben — a mi ez évszázakban Erdélyben nagyon is mindennapi — délután három órákor már nem dolgozhatni, hol a hegymászásban is csaknem térdig érő sárban kifáradt, eső és hideg szél által elesigázott helyszínelőt bűzös, életemesztő levegő s nyomorultul nyomorultabb helyzet fogadja.

Gyenge leírni a toll azon nyomorgást, melyet a helyszínelőknek a nyers, kevésbé művelt nép közti átélitők kell. A többi három évszázakban végzett helyszínelési munkálatot ekkor veszik tisztázás alá — s mily módon, mily körülmények között? Mitán az oláh birtokos helyszínelés alkalmával a határban meg nem jelent, vagy ha megjelent is saját földjét sem tudván bemutatni: csaknem annyi időt veszít a helyszínelő a munkálat összeállításával, mennyit a helyszíneléssel! S hol eszközlő ezt? a szállásán! ha ugyan szállásnak nevezhető azon viskó, melyben a kis ablakok miatt kénytelen a homályos téli időben csaknem egész napon át világított alkalmazni, ha látidegeit használatra képtelenné tenni nem akarja; melyben — a szolgabírák egybeköltő hanyagsága miatt a fa hiány következtében nem rendesen fűtöttvén — meghűlést, betegséget — sokszor halált szerez magának. Ha pedig egyiknek-másiknak tisztán valója nincs, helyszínelés alá veszi a belsőseget, mely alkalommal hasztalan áll meg csaknem minden egyes telek helyszínelésénél kezelt megleltendő, mert a hideg elől kint nem menekülhet, bent pedig el nem tűzheti azt: kénytelen tehát kofa módjára tüzet hordozni magával. Tehát azon nyomasztó hidegekben is, melynek Erdélyben ez időszakon át uralkodni szoktak elő kell venni a rajzont a szabadban s a legnagyobb nyomorgásban helyszínelni? Igen! mert a felsőbbség s a megélhetés szükségessége ugy kívánja! Hogy az emberi lélek tulajdonságaiban is becsátkozzam: ha egy fiatalabb, család nélküli hivatalnokra nézve elég lesújtó már az, ha az emberi léleknek olykor mintegy megkívántató szorakozásban nem részesülhet; mennyivel nyomasztóbbak a körülmények egy családosra nézve, ki a járási szolgabírák felsőbb határolm szabta kötelemei hanyag elodázása következtében kénytelen gyakran betegeskedő családijával az undort gerjesztő a betegséget támasztó környezetben és szobában összeszorulva lenni, míg nagynehezen — bár a főbíró által már jóval előbb kinevezte volt, de a szolgabíró által annak idejében ki nem tisztázottot s be nem rendeztetett — szállásba juthat, mint ez Tordamegye „maros-ludasi” főbírtosi területén is történt, joggal nevezhető hanyavetiségből. Mert van Tordamegyében — dicséretére a megéneklő: oly szolgabíró is, ki a telekönvi testületet — ennek célját át nem érve, vagy az ártérés mellett semmibe sem véve, Tordamegyére nézve „ostornak” kereszteli.

Egy öreg helyszínelő.

lakmározás s hárzi dallamok közé temették az ut fadaralmát, az otthon hagyott öreget vagy épőd szerelmest, vagy ezeken kívül akármí más gondolt és bútt — a mit hazulról feltarisnyálhattak.

E térs hely fölött szép kis gyepek dombon, melyet hevenyészve darasztott ösvény kigyózt körül, lombosított állt a földes ur számára.

A magyarófa már hullatni kezdte sárgult leveleit, a pásztörök már utra készültek, a hű szolga a tartósabb tölgy- és cseréfa lombokból mégis elég tömötten összeverte a sátor falait.

Ere Lázár nem is számított. Az akkori folytonos hadjáratokkal szokva volt, ő nemcsak törökkel, tatárral, hanem az elemekkel is szembeszállani. Meglepetése azért nem kevés volt kellemes. Jól esett hazája sorsán aggodó lelkének, hogy a hozzátartozóknál mindenhol hűséget és csatlakozást talál.

Ezért a becsületes Sofronnak vállát meg is veregette; azután élparancsolván vezetéklóvát s két vörösszegélyű medvébört a friss mohából és falevelekből hevenyészett két ágyra terítettvet, azok egyikén Gábor deák, másikon maga kényelmelen végig nyújtózott s nemcsak azt engedte meg a vén bundás oláhnak, hogy a sátor küszöbére ujjon s regét mondjan neki az aranyhaju szép tündér Flonáról, hanem saját dohányos zacskójából s abból a hófehér kenyérből is részeltette, melyet otthon neje, az aranyhaju tündér, a szép Petki Kata saját kezével dagasztott s oly rózsapirosra süttetett, miszerint azonnal kifalálhatna akármí, hogy a szép sütemények és a jó asztal az erdélyi gazdasszonyoknak egyik büszkesége.

— Imátkozunk a hazáért!... Szólt Lázár áhitattal, mielőtt az üdítő álom szempilláit lebillenceselte volna.

A becsületes Sofron a küszöbön ülve gugolt és virasztott.

Legújabb táviratok.

Bécs, febr. 23. Az állam- és tisztai vasutak által közösen építendő arad-temesvár-orsovai vonalakra szülő engedélyeket legközelebb a képviselő ház elé terjeszti a magyar kormány.

Zágráb, febr. 23. Trnsky ezredes belovári főispán lemondása folytán, Kozenzweig tbk. kir. biztos is beadt lemondását, minek óta Tölög a helyettesémmel való meghasonlás azon beavatkozás miatt, melyet emez gyakorolt. — Az „Obzor” s a „Sudlav. Cor.” ma lefoglaltak.

Prága, febr. 23. Egy szláv congressus tartása ügyében a jövő héten tanácskozások kezdetnek megitt s két orosz és horvát journalista e célból már ide is érkezett. — Cseh részről a congressus megtartási helyéül Pest avagy Zágráb fog indítványba hozatni.

Kolozsvár szabad királyi város közigazgatási szervező-rendszá-bályzata.

(Folytatás.)

Belső rendőrség.

(Külön javallat. III. Rész.)

II. FEJEZET.

Személyes batorlét.

44. §. A rendőrség ügyel, hogy az utak és hidak a város határa területén mindig, de kivált ősszel és tavaszszal jó karban tartassanak, az utak mellé alkalmazott karfák és előfák rongálása, kivágása vagy bármí módon megsértése büntetés alatt tilva legyen, különösen a vasúttal közlekedésben álló hidak gyakran megvizsgálások, s minden hiány a főkapitány által a polgármesternél rögtön bejelentendő.

45. §. Hogy az építésből eredő veszélyek elháríttassanak, ügyel a rendőrség, hogy minden építésnél csak feljogosított ácsok és kőművesek használtsanak; az építés kezdete előtt az építési terv a rendőrségnek beadásék és csak helybenhagyás után vételhessék fogathat.

46. §. Gondoskodjék a rendőrség, hogy az építkezéseknél szabályszerű intőjelek állíttassanak fel, mik a járó-kelőket figyelmeztessék; messz és egyéb holmik éj-jen át társa ne maradjanak, az építés alkalmával az utcára kihordott földet a rendőrség az építőkegel hordassa el, s meg ne tölje, hogy az építési anyagoknak a ház előtt rendellen lerakása, vagy felhalmozása által a közlekedés megszoríttassék, a dílekeny épületek idejében kijavíttassanak, az állások az építésknél jó erős anyagból ugy állíttassanak, hogy ledőléstől, összerokkadástól vagy onnan kőanyagoknak lehullásától félni ne kelljen; azon épületek, hol sok ember tölud egybe, melynek a táncz-termek, színházak karzata stb. gyakran megvizsgáltsanak, a házak fedeleire csatornák tétessenek, hogy víz-és hóomlás sértést ne okozzon.

47. §. Azon helyek, melyek a folyóban való fürdésre veszélyesek, kipuhatoltassanak és megjelöltessenek; a Kis-Szamos árkában a szemérmét séítő meztelen fürdéseket tiltsa el, a jégén csuszáltsák csak akkor engedje meg, mikor a jéget vizsgálat után arra elég vastagnak találta, gondoskodjék a rendőrség, hogy ló- és marhaható és feresztő-helyek jelöltessenek ki, s egyebütt a Szamos arka az ily alkalmatlanságtól megkíméltsessék.

48. §. Vad vagy más ártalmas állatokat tartani senkinek sem szabad; a rendőrség megtilja medvéknek vagy más hasonló ragadozó vadállatoknak az utcákon nyilvánosan és szabadon körülhordozását; ezeknek pénzért mutogatását pedig csak akkor engedi meg, ha jól elzart vasrekeszekben tartatnak és kitértéstől félni nem lehet.

A bivalyoknak a belvárosban szabadon járását megtilja, s ezen szabály áthágóit megbünteti.

Bármínemű házállat tulajdonosa, ki annak valamely gonosz tulajdonságát ismeri, azt akár a háznál, akár a házon kívül használni akarja, oly őrizet és gondviselés alatt tartani köteleztetik, hogy senkinek sértést ne okozhasson.

49. §. A rendőrség gondját különösen terjessze ki, azon veszélyek elhárítására, melyek veszett állattól erednek. Hogy ily veszélyek elháríttassanak, gondoskodjék a rendőrség, hogy a kutyák száma kevesbíttsessék, az utcán czellengő gazdátlan kutyák a gyepmestér által befogassanak, kiirtassanak; a ki batorság végett tart kutyát, azt nappal lánczra tenni legyen köteles; egyáltalában pedig a kutyák szájkosár nélkül az utcán meg ne tűressenek.

Kötelességévé te gye a rendőrség mindenkinek, hogy kutyáját, ha a veszteségnek előjelei mutatkoznak, lánczra kösse s tüstént a rendőri hatóságknak jelentést tegyen, ez pedig azt a gyepmester által elviteti. Mindazon állatok, melyek a beteg kutyával érintkeztek, szintén agyonütsessenek és mind az agyonüttöt kutyá, mind az ilyen állatok valamely félre eső helyen szőrtől-törőstől s lábnyi mélységre a földre ásanak; a kutyá-ól is, melyben a kutyá feküdt, nem különböztet mindazon edények, melyekből ett, megsemitendők, a falak pedig, melyhez tájéka ért, vakartassanak le.

